

Gospodarske stvari.

Tropine dobro gnojilo.

Vsaka zemlja ne stori za vsak sadež, ampak ena je dobra za ta, druga pa za drugi sadež in dogodéva se tudi to, da shaja kak sadež v eni in isti zemlji nekaj časa dobro, potem pa ne več. Kaj je pač temu krivo? No zemlja, ne sadež, ampak to, da nima zemlja, ali nima več onih snovi v sebi, katerih je treba sadežu, da dobro raste ter rodi svoj sad o svojem času in do svojega časa. Tudi zadnje je resnično, kajti sadež ima le nekaj časa, čez ta ga ni moči obdržati ali vsaj ne tako, da dobro rodi.

Kjer zemlja koj iz kraja ne sodi kakemu sadežu, tam se tudi sadež naj ne sadi! Res je sicer, da se zemlja lahko pripravi umetno na to, da je ali da postane dobra za kak sadež, toda to je dolga pot, treba je za to denarja in truda in vendar še véasih vse to ne izda ter še sadež v taki zemlji vedno le bolj hira ali vsaj dolgo ne ostane v polnem razvoju. Drugače pa je pri zemlji, v kateri se čuti sadež dobro in ni dvoma, da mu taka zemlja ugaja ali to trpi le nekoliko časa, dotlej ko še najde sadež v njej tistih snovi, katerih išče, ali katerih mu je treba za plod, za rast svojo.

Da ostane zemlja taka, zato jej je treba gnojila in sicer tacega, ki jej prinaša snovi, katere izsesava iz nje sadež in tako gnojilo je gotovo vse, kar odpade od sadeža samega. V tem je namreč čisto gotovo onih snovi, ki so potrebne, tropine pa so odpadki trsja in iz tega lahko si posnameš, da so one izvrstno gnojilo za gorice. Sploh bi bilo po takem prav in je deloma potrebno, da spravimo vse odpadke trsja nazaj, v gorice in ker vsega ni mogoče, treba je skrbeti še za drugo gnojilo, naj že bode potem velnik ali „celina“ ali gnoj iz hleva. Nikakor pa ne smemo zavreči tropin in če so one tudi za drugo silje dobro gnojilo, najbolje pa so za gorice.

Razne izkušnje kažejo, da so tropine in to še tudi potem, ko so se za žganje rabile, izvrstno gnojilo. Ker je v njih veliko kalija in fosforove kisline, zato se rabijo tudi na drugem torišči lahko in z dobrim uspehom za gnojilo. V vrtu so pa one najbolje, če so bile v kompostu in se je v le ta tudi pridjal še gnoj iz hleva. Dvojno korist pa ima iz njih tisti, ki jih daje živini, kajti one storé dobro živini in gnoj iz njih, zmešan z ostalim hlevnim gnojem, je prava mast za gorice.

Sejmovi. Dne 30. novembra pri sv. Andraši v slov. goricah, v Celji, v Mariboru, v Rogateci, v Strassu, na Bizeljskem in v Svičini. Dne 1. decembra v Radgoni in dne 2. decembra v Lučanah, na Ptuji in v Imenem (za svinje).

Dopisi.

Iz Čadrama. (Poberki, prošnj.) Čas žetve, trgatve, praznik vsch Svetnikov in zahvalna nedelja so že za nami in zima je pred vratmi. Druga leta se je čas trgatve tudi pri nas s petjem in streljanjem obhajal, letos pa se je vse na tihem vršilo, tudi v onih goricah, kjer je še kaj malega bilo. V Ugovski občini, po katerej je, kakor znano, dne 5. julija toča vse vinograde za več let vničila, ni po večjih vinogradih bilo le grozda videti in je trsje po večjem že zdaj suho in drugo spomlad gotovo niti reznika ne bo iz česa napraviti, saj še one slabe mladike, ki so se semtertje po toči prikazale, je rana, huda zima pomorila. Sreča za nas je še bila, da nam je Bog meseca avgusta in septembra dal ugodnega vremena in je ajda, katero so lastniki ne le na strneno, ampak tudi v podorano turšico in deloma tudi v vinograde nasejali, mogla rasti in je večji del srečno ocvetela in je na vzvišenih krajih tudi slani odšla, ter je še nekaterim lepega pridelka dala. Za mnoge je pa tudi ajda z malim, drobnim krompirjem, korenjem in repo ves živež, kate-rega imajo za celo zimo gostači in vinogradniki, katerih je v Zlogoni in Ugovski gori največ, ali še tega nimajo, kajti fižol, zelje in krompir so teh pridelki in vse to je toča vničila in posameznim ni druga ostalo, kakor dolg in revščina. Škoda smo sicer nemudoma tudi cesarski gosposki zavoljo odpisala davka naznanili in smo tudi podpore iz deželnega zaklada prosili in po našem drž. poslancu gosp. Fr. Robiču se nam je tudi obljuba pomoči privojskovala, pa do zdaj še za njo ne vemo in srečni so še oni, ki so si ozimino posejati mogli, njo pa so si marsikateri izposoditi morali. Ker so nam nekateri dobri sosedje pomoči v pridelkih obljubili, smo tudi e kr. okr. glavarstvo Celjsko prosili dovoljenja, da bi smeli podpore poberati, pa ono je samo to v roke vzelo in bo gotovo malo nabralo. Ako bi prihodnja zima bila mehka in bi se še kaj zaslužiti dalo, pomagali bi si še nekateri, drugače bodo pa brez dvoma veliko revščino trpeli. In zdaj se nam je še naznanilo, da je dne 5. t. m. dal knez Hugo Windisch Grätz svojim delavcem v Oplotniški steklarni delo odpovedati in se bo tista koncem prosinca novega leta nehala in to ne bo samo delavcem, ki so imeli tukaj dobro stanje in plačilo, kakor skoraj nikjer, ampak v škodo bo to tudi celi naši župniji, ker okoli 50.000 gld. je po tej tovarni prišlo v naš kraj in so ubogi dninarji v spomladi s plavljenjem drv veliko zaslužili. Začela se bo sicer nova tovarna za stole in bo knezu neki veliko več dobička prinašala, kakor pa steklarna. Tudi se mu bode les 4krat boljše plačeval, ker bo pa tuji podjetnik g. Hafenrichter, je verjetno, da delavci

ne bodo tako pri dobrem. Naši ljudje so za uboge še smiljenega srca vselej bili in kedar je smiljeni brat po fari žito poberal, je vselej precej nabral. Ko je leta 1887 Novacerkev pogorela, se je po opominu č. g. župnika po zapuhtih možéh po celej fari žito poberalo in smo ga 25 vaganov nabrali in tje poslali. Leta 1888 smo ga ravno tako za stradajoče na Goriškem nabrali 26 vaganov. Če, gg. župniki, kjer ni posebne uime po toči ali drugače bilo, bi nam tako lahko pomagali, saj kdor drugim smiljenje skazuje, najde ga sam in do zdaj smo ga našli še le v štirih župnijah in pri petih zasebnih dobrotnikih. Bog nam še daj drugih!

Iz Laškega trga. (Zborovanje.) Dne 15. novembra t. l. ustanovila se je stalno podružnica sv. Cirila in Metoda „Laški trg in okolica“. Zborovanje se sme za Laške razmere imenovati sijajno. Navzoči so bili v lepem številu gg. Celjani in silno veliko kmečkega ljudstva. Govoril je o pomenu „Družbe sv. Cirila in Metoda“ g. Hribar, za njim pa je razkladal č. g. Medved, da je gledé na nemško šolo na Laškem podružnica sv. Cirila in Metoda v tem kraju, ne samo koristna, ampak tudi potrebna. V stalni odbor bili so voljeni gg.: Martin Medved, za načelnika, Martin Skrbec, za blagajnika, in Alojz Groznik, za tajnika. Podružnica ima sedaj osem ustanovnikov, 60 letnikov (skoroj vsami kmetje) in 20 podparnikov, tako da se je zamoglo že za to leto poslati „Vodstvu družbe sv. Ciril in Metoda“ 130 fl. Po zborovanju nam je domači mešani pevski zbor s pomočjo gg. pevcev iz Celja s svojim izvrstnim petjem mnogo veselja in zabave pripravil. Bodi jim prišrečna hvala! Ni ga bilo že 20 let takega zborovanja na Laškem; bili smo enih misli in navdušenega srca, da šola mora biti verska in narodna! Laškim Slovincem ostane ta dan nepozabljiv! Vsem pa, ki so pomagali, posebno gg. Celjanom in slovenskim kmetom, da se je zborovanje vršilo jako sijajno, izreka najprišrenejšo zahvalo
Odbor.

Iz Središča. (Odgovor.) V št. 46 „Slov. Gosp.“ nahajajoči se dopis iz Središča ni po vsem resničen in je dopisnik o naših šolskih razmerah krivo in pristransko poročal. Šolsko leto, se je sicer kasneje pričelo, a ne zato, da bi novo poslopje bilo premalo suho, ampak ker je dotična komisija odredila v šolskih sobah nekoliko časa kuriti in s tem odpraviti nezdravo izpuhtenje, ki je pri pričetnem kurilu v vsakem novem poslopju neizogibno. Dopisnik pravi, da nekateri gospodje hočejo predelati staro šolo v učiteljska stanovanja. Ne nekateri gospodje, ampak celi kr. š. svet je enoglasno sklenil to storiti in je dotični zapisnik podpisan od vseh udov kr. šol. sveta; podpisali so ga tudi č. g. župnik Venedig in zastopniki kmetijskih občin

gg. Dogša, Serec in Simonič. Proti temu od okr. šol. sveta odobrenemu sklepu se tudi ni od nobene občine ugovarjalo. Nikdo pa ne misli, ker je šola 200 sežnjev od cerkve oddaljena, da bi se zato v tej šoli otroci ne navzeli ravno tako katoliškega duha, kakor če bi nova šola stala na Dogševem bregu. Mi smo prepričani in to tudi želimo, da se bodo v novi šoli dobri kristjani izrejali, ker v tem oziru so si gg. učitelji in č. g. katehet svojih dolžnosti svesti. Mi ne sprevidimo, na kak način bi bila zdajna naša šola od cerkve ločena, ker tista zveza šole s cerkvo, ki je bila s staro šolo, obstala bode nerazrušljiva tudi z novo šolo. Obiskovanje cerkve tudi ne bo težavno; oddaljeni otroci se lahko naravnost v cerkvo podajo, ne da bi poprej v šolo prišli. Tako se je godilo tudi do sedaj, tedaj ostane to pri „stari šegi“. Tisti „sivi mladič“, v katerega se dopisnik zaganja, je načelnik kr. šol. sveta sam in ne vem, zakaj dopisnik tega velespoštovanega moža, ki po svojih letih in izkušnjah gotovo ni več „mladič“, tako porogljivo naziva. Načelnik je povodom nekega burnega razgovora le omenil, da ako ravno ima v župniji sv. Miklavža precej posestva, ga vendar zaradi plačila za tamošnjo novo šolo nikdo nič ni vprašal. O kmetijskih občinah se pa sploh takrat govorilo ni in se o molčanji teh že zato ne more govoriti, ker je naša šolska zadeva ravno veld vednega ugovarjanja občin romala od najnižje do najvišje instance, da celo do upravnega sodišča in ker so se vse šolske oblasti izrekle za sedanje novo šolsko poslopje, ne preostaje drugo, kakor temu se udati. Če pa dopisnik govori zaradi naše šolske stavbe o „trpinih“, potem naj ne pozabi, da so enaki trpini povsod, kjer se nove šole stavijo in ne samo pri nas. Dozdeva se mi, da hoče dopisnik sopet pričeti, naš domači prepir vesiti na velik zvon; no če je tako, potem bi želeli, da se v svojih poročilih vedno le resnice drži. — S tem bodi končana ta vaša vojska o vaši šoli! Ured.

Iz Čadrama. (Šolske klopi.) Pri nas se je 3. novembra začel 4. razred ljudske šole in so se v 1. razredu po ukazu c. kr. okr. šolskega sveta in nadzornika nove klopi pripravile po najnovejši znanjbi za otroke od 6. do 8. leta in ko je bila učilnica zgotovljena, njo je ogledal g. okr. glavar sam v družbi okr. inženirja, okr. zdravnika in tudi okr. šolskega nadzornika Ambroschütza in vse se je dobro našlo in potrdilo, zdaj se pa vidi, da razun dveh otrok ni eden ne more v njih sedeti, ker so veliko preozke in prenizke. Tudi tukaj ni dobro več modrovati, kakor je treba. — V svoji rojstni fari na Prihovi je 8. t. m. duhovnik kapucinskega reda, posvečen v Gorici, slovesno novo mašo obhajal. Za vernó ljudstvo je bilo to veliko veselje.